

جهانی سازی؛

پیچیده

اما ضروری!

سایبرس

ابتدا از شما به مناسبت مشارکت در خور توجهتان در نظرخواهیهای پیش نویسهای استانداردها سپاسگزاری می‌کنیم و خوشحالیم که بار دیگر فرصت یافته‌ایم دیدگاه شما را با خوانندگان در میان بگذاریم. پرسش‌های مقدماتی ما این است که دلایل پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چه می‌تواند باشد؟

طاهری

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

چراغ دل به نور جان برافروخت

توانایی که در یک طرفه‌العین

ز کاف و نون پدید آورد کونین

من هم متقابلاً از شما تشکر می‌کنم. در رابطه با موضوع مورد پرسش باید اشاره کنم که جهانی‌سازی در تدوین و به‌کارگیری چارچوب گزارشگری مالی مانند هر مقوله دیگری از مباحث جهانی‌سازی، کاری پیچیده و دشوار است؛ لیکن نیاز به جهانی‌سازی و یکسان‌سازی گزارشگری مالی از ضروریات کشور است. گسترش روزافزون مبادلات اقتصادی بین کشورهای جهان و به‌عبارتی جهانی‌شدن اقتصاد که نیازمند ارائه اطلاعات مالی با زبانی مشترک می‌باشد، همچنین جلب اعتماد سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی، امکان مقایسه نگاههای اقتصادی در سطح جهان و پذیرش و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

گفتگو با:

آقای اصغر طاهری

آقای اصغر طاهری دانش‌آموخته رشته حسابداری هستند و بیش از ۳۰ سال است که در زمینه‌های مختلف حرفه‌ای شامل حسابرسی، مشاوره مالی و مالیاتی و سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه فعالیت دارند.

ایشان از سال ۱۳۸۳ همکاری مستمری را با مدیریت تدوین استانداردهای سازمان حسابرسی در نظرخواهی‌های پیش‌نویس استانداردها داشته است.

آقای طاهری از سال ۱۳۷۴ به‌عنوان تحلیلگر سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه با رویکرد برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP) (حوزه حسابداری و مالی) با شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون (ایریسا) که از شرکت‌های صاحب‌نام در حوزه فناوری اطلاعات می‌باشد، همکاری داشته و عمده فعالیت خود را در این زمینه متمرکز نموده است.

از ایشان مقاله‌هایی نیز در زمینه‌های حسابداری و سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه در مجله‌های حسابدار، حسابرس و تدبیر به چاپ رسیده است.

و آموزش را به همراه خواهد داشت زیرا امکان تهیه و تطبیق صورتهای مالی و دسترسی به اطلاعات بازارهای مختلف سرمایه به آسانی میسر می شود.

د- ورود سرمایه به درون کشور از سوی سرمایه گذاران میسر گردیده و تسهیل می شود و کاهش هزینه های تأمین مالی را به همراه خواهد داشت.

ه- از گسترش چارچوبهای گزارشگری مالی مختلف در سطح جهان که بی اعتمادی سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان از اطلاعات را به دنبال خواهد داشت، جلوگیری به عمل می آورد.

و- درک صحیح و هماهنگ سرمایه گذاران از استانداردها، به تفسیر درست و منصفانه و در نهایت تصمیم گیریهای اقتصادی صحیح منجر خواهد شد.

ز- به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، مبادلات اقتصادی کشور و در نهایت ورود جریان منابع اقتصادی به کشور را افزایش می دهد.

سازش

آیا همه شرکتها، باید از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی استفاده کنند؟ یا برای مثال استفاده آنها ممکن است تنها محدود به شرکتهای پذیرفته شده در بورس باشد؟

طاهری

در حال حاضر تعداد زیادی از کشورهای جهان که به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی را برای واحدهای تجاری پذیرفته شده در بورس خود الزامی اعلام کرده اند،

به کارگیری استانداردهای

بین المللی گزارشگری مالی

مبادلات اقتصادی کشور و در نهایت

ورود جریان منابع اقتصادی

به کشور را

افزایش می دهد

نیاز به

جهانی سازی و یکسان شدن

گزارشگری مالی

از ضروریات کشور است

مالی به وسیله بیش از ۱۲۰ کشور جهان می تواند دلایل عمده ای مبنی بر نیاز به پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) در ایران باشد.

سازش

به کارگیری کامل استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی و یا همگرایی با استانداردهای مزبور چه مزایایی را خواهد داشت؟

طاهری

در خصوص مزایای به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، موارد متعددی قابل ذکر است که مهمترین آنها عبارت است از:

الف- افزایش قابلیت مقایسه بنگاههای اقتصادی در سطح بین المللی؛ زیرا ضمن مقایسه پذیری و بهبود در درک گزارشهای مالی، نیاز به شناخت متقابل یا تطبیق صورتهای مالی تهیه شده در کشورهای مختلف را مرتفع می سازد.

ب- در صورت به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، شفافیت و کیفیت گزارشهای مالی به میزان درخور ملاحظه ای ارتقا و بهبود می یابد.

ج- به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، صرفه جویی در زمان تهیه اطلاعات (برای مثال، واحدهای تجاری کشور که ضمن پذیرش در بورس اوراق بهادار در دیگر بورسهای دنیا نیز پذیرفته شده اند و سهام آنها در این بورسها مورد معامله قرار می گیرد، در حال حاضر و در صورت عدم به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی ملزمند ضمن تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای ملی حسابداری، این صورتهای را براساس چارچوب گزارشگری مالی مورد نیاز بورسهای مورد اشاره نیز تهیه کنند که این موضوع هزینه های اضافی را به واحد تجاری تحمیل می کند)، هزینه

همچنین نیازهای متفاوت استفاده‌کنندگان این واحدها، هیئت تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) تدوین و انتشار مجموعه‌ای مستقل برای گزارشگری مالی واحدهای تجاری کوچک و متوسط را به انجام رسانده است. در این مجموعه برخی از موضوعهای نامرتبط با واحدهای تجاری کوچک و متوسط حذف، بسیاری از اصول اندازه‌گیری و شناخت مندرج در مجموعه کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی آسان‌تر و موارد افشا به‌صورت عمده‌ای کاهش یافته است.

به نظر می‌رسد تنها مشکل موجود برای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای واحدهای تجاری کوچک و متوسط در کشور، تعریفهای متفاوت با دیگر کشورهای توسعه‌یافته برای تعیین شرکت‌های کوچک و متوسط است، زیرا معیارهای کنونی کشور برای تعیین نقطه انقطاع، معیارهایی است که توسط بانک مرکزی و مرکز آمار ایران اعلام شده و در این مورد تنها تعداد کارکنان واحدهای تجاری ملاک تفکیک واحدهای تجاری کوچک و متوسط قرار گرفته و معیارهای کیفی برای تقسیم‌بندی واحدهای تجاری کوچک و متوسط مد نظر قرار نگرفته است.

حسابداری

یکی از مفاهیم اساسی در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، «ارزش متعارف» است. ارزش متعارف مستلزم قضاوت مدیریت است و توان اجتناب‌ناپذیری برای دستکاری آن وجود دارد و قابلیت آن می‌تواند پایین باشد. اثر به‌کارگیری این مفهوم بر قابلیت اتکاپذیری اطلاعات مالی چیست؟

طاهری

در حال حاضر برخی اعتقاد دارند که به‌کارگیری «ارزش متعارف» یا به عبارتی «ارزش منصفانه» (Fair Value) منجر به ایجاد تفاوت‌های اساسی در قیمت‌های خرید و فروش شده و در صورت عمده بودن این تفاوتها، ابهام اساسی در خصوص ارزش منصفانه را به همراه خواهد داشت و صورتهای مالی را مخدوش می‌سازد. از طرف دیگر اعتقاد بر این است که اگر قیمت‌های جاری بازار در دسترس باشند، فرصت مدیریت

استفاده از این چارچوب گزارشگری مالی را برای دیگر شرکت‌های بزرگ خارج از بورس مانند بانکها، شرکت‌های بیمه و دیگر شرکت‌های مهم اقتصادی که بنگاههای پاسخ‌گویی عمومی به حساب می‌آیند نیز اجباری کرده‌اند. در ایران ما نیز از این قاعده مستثنی نیستیم و نمی‌توان پس از به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی دوباره شاهد چارچوب‌های گزارشگری مالی متفاوت یا متضاد باشیم.

به نظر می‌رسد

حسابداران و حساب‌برسان کشور

با پیچیدگی و دشواری اساسی

در به‌کارگیری

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

روبه‌رو نباشند

حسابداری

آیا اندازه شرکتها در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تأثیر دارد؟

طاهری

هرچند طبق آمارها، بیشتر واحدهای تجاری موجود در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه را واحدهای تجاری کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند، اما در به‌کارگیری مجموعه کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی اندازه واحدهای تجاری عاملی تعیین‌کننده است. با توجه به ضرورت ارتقای کیفیت گزارش‌های مالی در واحدهای کوچک و متوسط و

مالی برای نخستین بار» و مفاد استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۱۲ با عنوان «مالیات بر درآمد» مشکلاتی را در ابتدای راه خواهیم داشت که با راهنمایی‌های صاحب‌نظران سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی و استادان حرفه برطرف خواهد شد.

این کار باید

در یک بازه زمانی مناسب و

ایجاد بسترهای لازم و

بدون شتاب‌زدگی

انجام شود

سپاس

چهار عاملی مانع همگرایی استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌شود؟

طاہری

عوامل مختلفی مانع همگرایی استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است که به موارد مهم آن اشاره می‌کنم:

- الف- میزان و ماهیت دخالت دولت در اقتصاد و ورود دولت به عرصه تدوین مقررات گزارشگری مالی و مقررات مربوط به اوراق بهادار،
- ب- ناهماهنگی نظامها و قوانین مالی و مالیاتی و تجارت کشور با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی،
- ج- ساختار و ویژگیهای فرهنگی کشور،
- د- نگرانی استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی از عدم درک کامل تغییرات،
- ه- همسان نبودن محیط اقتصادی کشور با محیط موردنظر

سود از مدیران سلب می‌شود.

با توجه به اینکه در استانداردهای حسابداری کنونی کشور نیز از ارزش منصفانه به میزان درخور ملاحظه‌ای استفاده شده است و از طرفی اطلاعاتی که بر مبنای ارزش منصفانه برای سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و دیگر استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی تهیه می‌شود، نسبت به اطلاعات بهای تمام‌شده تاریخی مربوطتر هستند و وضعیت مالی واحد تجاری را بهتر و قابل فهم‌تر منعکس می‌کنند مرجح تلقی کردن خصوصیت کیفی «قابلیت اتکا» بر خصوصیت کیفی «مربوط بودن» قابل قبول به نظر نمی‌رسد.

سپاس

آیا حسابداران و حسابرسان ما از آمادگی لازم برای به‌کارگیری و رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برخوردار هستند؟ آیا هزینه‌های آموزش این افراد را درخور ملاحظه ارزیابی می‌کنید؟

طاہری

به یمن تلاشهای بی‌وقفه و درازمدت سازمان حسابرسی در انجام آموزش حرفه‌ای مستمر افراد حرفه حسابداری و حسابرسی و ارتقای سطح دانش حسابداری و حسابرسی کشور و با توجه به اینکه استانداردهای ملی ما با استانداردهای بین‌المللی هماهنگی بالایی دارد (به جز برخی موضوعهای مستثنی شده و برخی استانداردهای حسابداری تدوین شده در کشور که استاندارد بین‌المللی برای آن وجود ندارد) و همچنین مطابقت کامل استانداردهای حسابرسی کشور با استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و خدمات اطمینان‌بخشی جهت انجام عملیات حسابرسی؛ به نظر می‌رسد حسابداران و حسابرسان کشور با پیچیدگی و دشواری اساسی در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی روبه‌رو نباشند. ضمن تأیید نیاز به آموزش و ایجاد درک مشترک حسابداران و حسابرسان کشور از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، هزینه‌های آموزش موردنیاز افراد حرفه را در این خصوص قابل ملاحظه و عمده ارزیابی نمی‌کنم، زیرا اعتقاد دارم که با زیرساختهای ایجادشده از سوی سازمان حسابرسی و دیگر نهادهای حرفه‌ای کشور، عمده راه پیموده شده است. شکی نیست که در رابطه با به‌کارگیری استاندارد بین‌المللی شماره ۱ با عنوان «پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

تدوین‌کنندگان استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، و - نزدیک نبودن اقتصاد کشور به اقتصاد جهانی.

سازش

بهترین رویکرد برای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ایران کدام است؟ آیا این کار باید به تدریج انجام شود؟

طاهری

با توجه به اینکه در بازارها و سیاستهای ملی و قوانین مالی و اقتصادی هر کشور، تغییر امری دشوار و زمان‌بر است و از طرفی توان مدیران و مجریان در اجرای قوانین و به‌طور تلویحی بر استانداردهای گزارشگری مالی تأثیر اساسی می‌گذارند، به‌طور طبیعی تمایل به توقف ناگهانی استانداردهای ملی و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی وجود ندارد. به‌نظر اینجانب این کار باید در یک بازه زمانی مناسب و ایجاد بسترهای لازم (برای مثال، اصلاح برخی از قوانین و مقررات مرتبط که همخوانی لازم را با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ندارند) و بدون شتابزدگی انجام شود.

سازش

پیشنهاد شما در مورد منظور نمودن آموزش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در برنامه آموزشی حسابداری در دانشگاهها چیست؟ چه بستریابی باید فراهم شود؟

طاهری

پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و به‌کارگیری این استانداردها در کشور، برنامه‌ای درازمدت است و طبعاً برنامه‌ریزی و انجام آموزش این استانداردها از سوی دانشگاهها، انجمن‌ها و مؤسسه‌های حرفه‌ای کشور (به‌خصوص سازمان حسابرسی که انصافاً نقش اساسی در آموزش حرفه‌ای حسابداری و حسابرسی کشور را بر عهده داشته و به‌نوعی در این زمینه پیشگام بوده است و طبق قانون نیز به‌عنوان تنها مرجع رسمی تدوین و ارائه استانداردها و رهنمودهای حسابداری و حسابرسی کشور تعیین شده) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

به‌رغم اینکه هنوز هم در آموزش دانشگاهی ما در زمینه حسابداری ضعفهایی وجود دارد و برنامه‌های درسی رشته حسابداری نیازهای کنونی جامعه حرفه‌ای کشور را به‌طور کامل برآورده نمی‌کند، لیکن باید دانشگاههای کشور نقش محوری خود را در این زمینه ایفا کرده و در برنامه آموزشی حسابداری

خود تغییراتی را به‌وجود آورده و بستر لازم را در خصوص آموزش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ایجاد کنند، زیرا دانشجویانی که در مقاطع مختلف تحصیلی درس می‌خوانند باید با استانداردهای گزارشگری مالی مورد استفاده در کشور آشنا باشند و برای تحلیل، شناخت و پیاده‌سازی و حتی نقد این استانداردها آمادگی لازم را داشته باشند.

البته انجام تغییرات و ایجاد بسترها برای این مهم تنها به برنامه‌های آموزشی دانشگاهها خلاصه نمی‌شود و شرکت‌های فعال در حوزه فناوری اطلاعات هم که تولیدکننده سیستم‌های اطلاعاتی یکپارچه هستند باید برای انجام تغییرهای موردنیاز در سیستمها و انطباق فرایندهای سیستم با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی آمادگی لازم را داشته باشند و در زمان مناسب تغییرات موردنیاز را در سیستمهای اطلاعاتی ایجاد کنند.

دانشجویانی که

در مقاطع مختلف تحصیلی

درس می‌خوانند

باید با

استانداردهای گزارشگری مالی

مورد استفاده در کشور

آشنا باشند

سازش

امیدواریم بتوانیم فاصله زمانی دیدار با شما را کوتاه کنیم و مطالب بیشتری از شما داشته باشیم.

طاهری

من هم در خاتمه گفتگویمان برای تمام استادان حسابداری و حسابرسی کشور و تمامی عزیزانی که در راه اعتلای دانش حسابداری و حسابرسی کشور تلاش می‌کنند، سلامتی، آرامش و عاقبت‌به‌خیری آرزومندم.

